

IZHAJA VSAKI DAN.
ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Pozornosti številke se prodajajo po 3 avd., (6 stotink)
v mnogih tovarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
Oglas se računa na milimetre v širokosti ene
kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 stot.
milimetrov, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 20 st. milimetrov. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
daljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
40 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave
Edinosti“. — Pisane se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasiło političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina za nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna
pisma se ne sprejemajo in ne vračajo. — Nataniška tiskarna konsorcijska
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijska lista „Edinost“. — Pošta Trst, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hranilni račun št. 841-652.
Telefon št. 1157

BRZOJAVNE VESTI.

Košut v avdijenci pri cesarju.

BUDIMPEŠTA 1. „Ogrski biro“ poroča z Dunaja: Cesar je danes predpoludne v Sehostranu vsprejel trgovinskega ministra Košuta v posebni avdijenci. Po avdijenci, ki je trajala 1½ ure, se je minister podal v palačo ogrskega ministerstva, kjer je sporočil, da se cesar počuti izvrstno. Najprej je minister poročal o tekočih poslih svojega ministerstva, potem se je pa pričel cesar razgovarjati z njim o političnem položaju in o aktualnih političnih vprašanjih. Vlada, ki je Košuta zelo milostno vsprejel, se je natančno zanimala za vsa vprašanja, katerih sta se dotaknila. Košut je odpotoval z Dunaja ob 5 uri popoldne.

Potres.

DUNAJ 1. Potresni aparati c. kr. centralnega avda za meteorologijo in geodinamiko so danes predpoludne zabeležili precej močan potres v daljavi 1000 km. Začetek ob 10. uri 11 min., maksimum tresenja ob 10 uri 14 min., vrhovec ob 10 uri 30 minut predpoludne.

Veliki vojvoda Meklemburški.

NEUSTRIHTZ 1. Veliki vojvoda je danes predpoludne odpotoval v Italijo.

Odpuščenih 250 000 delavcev v Ameriki.

NEW YORK 1. Glasom zadnjega izkaza je bil v različnih delih dežele ustavljen obrat v premovalnikih. Vsled tega je bilo odpuščenih 250.000 delavcev, ker se ni moglo priti do sporazuma glede plač.

Italijanske pošte v Turčiji.

CARIGRAD 1. Italijanski poslanik je včeraj izročil porti noto, ki naznanja, da je Italija sklenila ustanoviti poštne urade v Carigradu, Solunu, Smirni, Jeruzalemu in Valoni, kakor jo imajo že v mestih, iz katerih v Valoni, tudi druge vesale.

Odprta vrata v Mandžuriji.

WASHINGTON 1. Rusija se je pritožila radi vedenja ameriškega konzula v Harbinu, ki se brani priznati ruske zahteve glede posebne jurisdikcije v železniški zoni Harbin-Hailar. Konzul vedno naglašuje, da je poverjen samo pri Kitajski. Kakor se čuje, ne postopa konzul po svoji volji, marveč po popolnoma premišljenem načrtu vladnega oddelka, ki hoče osegurati integriteto kitajskega ozemlja ter ohraniti sistem odprtih vrat v Mandžuriji.

Berolinski trgovci pri dr. Luegerju.

DUNAJ 1. Župan dr. Lueger je s podžupani in občinskimi svetovalci vsprejel danes v mestni hiši berolinske trgovce.

Lastnoročno pismo sultana za cesarja Viljema.

CARIGRAD 1. Tukajšnji listi poročajo, da izročil turška deputacija, ki je pod vakulnim ministrom Turkan pašo odšla v Epir, nemškemu cesarju lastnoročno pismo sultana. Turški krogi menijo, da vabi sultan v tem pismu cesarja Viljema, naj bi obiskal Carigrad.

Ameriško brodogradništvo v Avstraliji.

MELBOURNE 1. (Nem. kab. družba.) Ministerski predsednik Deakin je priobčil danes zveznemu svetu dve brzojavki, dospelile od londonskega kolonijalnega urada. Prva brzojavka pravi, da zapusti ameriška flota San Francisko dne 26. julija ter odpluje preko Havaja in Samoa v Melbourne, kamor dospe okoli 1. septembra. V Melbourne ostane brodogradništvo deset dni. Od tamkaj se poda v Sidney, kjer ostane tudi deset dni. Druga brzojavka pravi, da obišče Avstralijo le 16 bojnih ladij, razdeljenih v dve eskadri. Oklopni križarji ne pojejo čez Tihi Ocean. Eskadro se porabi, da obišče tudi Adelaide, Freemantle in Brisbane.

Zakonski načrt o določitvi delavnega časa.

DUNAJ 1. Trgovinsko ministerstvo je pravkar poslalo poslanski zbornici kakor vladno predlogo zakonski načrt, s katero se hoče v obliki novele k obrtnemu redu konečno urediti aktualno vprašanje delavnega časa v trgovski obrti, ter uradno določiti, kdaj se imajo zvečer zapreti prodajalnice. Delavni čas se uredi ne le za uslužbenca v odprtih prodajalnicah in s temi združenimi skladišči in pisarnami, marveč za vse trgovinske obrti na način, da se določi deseturni minimalni počitek.

Žrebanje.

DUNAJ 1. (Rudolfove srečke) Glavni dobitek 30.000 kron je zadela serija 695 št. 37, drugi dobitek 6000 kron ser. 673 št. 2.

Admiral Tirpitz.

BEROLIN 1. Državni tajnik v oddelku vojne mornarice, admiral Tirpitz, je pozvan v gospodsko zbornico.

Knez Bülow obišče Pija X.

DUNAJ 1. „N. Fr. Presse“ poroča iz Rima: V vatikanskih krogih se govori, da vsprejme papež kneza Bülowa v avdijenci in da mu državni tajnik Merry del Val vrne obisk.

C. in kr. vojna mornarica.

DUNAJ 1. Vojna ladija „Fran Josip I.“ je dospela 31. marca v Kobe, kjer ostane 7 ali 8 dni. Na krovu vse zdravo.

Delegacije in proračun za 1909.

DUNAJ 1. Po velikonočnih praznikih sestavijo skupni ministri proračun za leto 1909. Ob enem določijo tudi čas, kdaj se meseca maja sestanejo delegacije v Budimpešti.

Potovanje Fallierosa v Petrograd.

PARIZ 1. Akoravno ni še uradno potrjeno, da namera predsednik Fallieres potovati v Rusijo, smatrajo politični krogi to vendar za verjetno. Sodi se, da se Fallieres poda v Rusijo v drugi polovici meseca julija. Na svojem povratku v Francijo obišče predsednik še dvore v Stokholmu. Kodanju in Kristijaniji.

Turčija vsprejme ruske predloge.

CARIGRAD 1. V dobro obveščenih krogih zagotavljajo, da bo Turčija sicer prigovarjala ruskim predlogom glede Macedonije, ali konečno da jih vendar le vsprejme.

Po ruskih predlogih bodo morali namreč dostojanstveniki, ki bodo uvajali reforme, ustopiti v turško službo ter postanejo tako turški uradniki.

Francoska lista o ruskem predlogu za Makedonijo.

PARIZ 1. „Temps“ pravi glede ruskega predloga za Makedonijo, da se ima ta predlog le odobravati. Angleški predlog je gotovo jasnejši in bi bil vspešnejši, ali isti odvarja pot, ki bi bila za velesile nevarna, ako bi šle dalje, nego bi hotele, ker bi utegnile doživeti presenečenja. Izlasti morajo zelo prividno postopati one velesile, katerim je (kakor Francoski) vse na tem ležeče, da se ohrani v orientu status quo.

„Journal des Debats“ meni, da se velevlasti na temelju ruske note lahko sporazumejo. Treba le še primernih sprememb. Na Francoski diplomaciji je, da pripravi sporazumljenje.

Ogrski bančni odsek.

BUDIMPEŠTA 1. Bančni odsek je sestavil 12 vprašanj, ki jih predloži povabljenim veščakom.

Grška in železniško vprašanje.

ATENE 1. Minister za zunanje stvari Skuses je v zbornici na več vprašanj posl.

Dragumisa izjavil, da je grška vlada poslala porti noto, v kateri prosi za spojenje grških in turških železnic. Vlada se je tozadevno obrnila tudi do velelasti. Iste so, izvemši Anglijo, ukazale svojim zastopnikom v Carigradu, naj podpirajo grško prošnjo. Anglija, čeravno naklonjena železniški zvezi, je vendar izjavila v neki noti naslovljeni na avstro-ogrsko vlado, da smatra reformno vprašanje za nujnejše nego pa železniško vprašanje.

Rusija.

Ukradeni trdnjavski načrti.

Pri upravnem štabu v Kijevu je bilo ukradenih več važnih spisov o načrtih gradnje nekih trdnjav. Spisi so bili velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča.

Protestno zborovanje slovenskega dijaštva

V nedeljo, dne 29. aprila priredilo je slovensko dijaštvo v Pragi z drugim slovenskim dijaštom vsučiliško zborovanje, da protestira proti postopanju slov. državnozbornske delegacije v proračunskem odseku.

Zborovanja se je udeležila velika večina praškega slovenskega dijaštva, rektor dr. Goll, več univerzitetnih profesorjev in državna poslanca dr. Masaryk in agrar dr. Velich.

Za slovenske vsučiliške zahteve referiral je tov. iur. Jos. Pučnik, približno takole: Najprej opozorja točka v našem budetu, to je vsučiliška postavka, je brez posebnega razburjenja srečno pod streho. Kaj prinaša ta postavka, ki so zanjo glasovali tudi naši poslanci, našemu ljudstvu? Veliko blamažo, ki je morala vse naše stremljenje po kulturnem napredku pokopati in profanirati v obeh vsakega resnega človeka. Naš klerikalec dr. Korošec, smeječ se v obraz vsej slov. javnosti, je predlagal v imenu svojih ožjih kolegov in v soglasju z ostalimi slov. poslanci splošno resolucijo, ki se niti z besedico ne dotika naše striktno zahteve po vsučilišču in ne veže vlade sploh na nobeno stran v izpolnjenje tudi trohice naših starih kulturnih zahtev. In s to resolucijo si upa naša delegacija med slov. ljudstvo, ki jej je dalo svoje veliko zaupanje na pot, da čuva in zastopa njene najsvetejše interese!!

V našem boju za lastno vsučilišče smo prišli tekom desetletij tako daleč, da nimamo od strani vlade niti z besedico zasi-gurane svoje lastne univerze, niti nam vlada ni poskrbela za neoviran razvoj na graškem in dunajskem vsučilišču, kamor pohaja naše dijaštvo in mora tam biti odvisno od burševske milosti. A tem sramotnejše za nas je, da se niti slovenska delegacija ne poteguje za to, da se konečno ugotovi tem tako dolgo zanemarjenim željam in potrebam našega naroda.

Vspričo teh kričečih in obupnih razmer slov. dijaštvo, ki je sedaj izgubilo tudi zadnjo zaslombo, ki jo je imelo v slov. delegaciji v boju za lastno vsučilišče, od danes naprej ne prihaja več z argumenti; danes in od danes naprej bo govorilo le čustvo v našem boju, ki smo ga pripravljali izvojevati tudi z največimi žrtvami. Z današnjim protestom stopamo v novo fazo boja za naš najvišji kulturni institut, slov. vsučilišče.

Med vsemi vsučiliškimi vprašanji je brez dvoma slovensko vsučiliško vprašanje se stališča upravičenosti gotovo najbolj pereče. Tukaj stoji en cel narod brez

svojega kulturnega centra. Naši najboljši talenti, ki se drugod popolnoma posvečajo vedi, se pri nas ubijajo v borbi za kruh, vse one sile, ki drugod postajajo dika svojega naroda na znanstvenem polju, gredo za naš narodni organizem brezplodno v nič.

Popolno naravno je torej, da je postala zahteva po takem kulturnem centru, kakor posebej zahteva po splošni rešitvi slovenskega šolskega vprašanja, alfa in omega vseh zahtev slov. naroda, ker le v izobrazbi tiči ona moč, ki odločuje v boju za obstanek.

Z besnostjo pa se je vse nemštvo zale-tavalo in se zaletava v te naše upravičene zahteve in odklanja vsako rešitev tega vprašanja. Razni „kulturträgerji“, kakor Pommer, Hofmann et consortes, so se ob vseh takih prilikah, ko smo zahtevali svoje vsučilišče, odlikovali v poniževanju našega ljudstva in nasprotovanju proti uresničenju naših zahtev. Ti ljudje, ki prihajajo ob takih prilikah s svojimi zavratnimi nasveti, da naj si vendar prej izpopolnimo svoje srednje šolstvo in naj pridemo še le potem s svojimi zahtevami po lastnem vsučilišču, so ravno oni ljudje, ki so nam odrekli do danes pravo dovsakega srednjega in strokovnega šolstva! Nemški maneuver je jasen: odtegovati nam hočejo kar najdalje možno vse kulturne zavode in nas vzdrževati v nemški odvisnosti. Naša vlada pa ni imela do danes niti poguma niti volje, da bi nastopila proti našim sovragom in popravila to, s čemer je že tako dolgo grešila napram interesom našega naroda.

Toda še neki drugi srečno izbran „schlager“ kroži danes po parlamentu, a položil ga je poslanec v usta prof. Doelter: najprej novim razmeram in napredku vede primerna ureditev že obstoječih univerz, potem naj se misli na nove univerze! Ali naj se pa v oči gled temu, kar je zakrivila vlada sama s svojo „fortwarst“-politiko, ki je vedno nasprotovale našim zahtevam in zahtevam drugih narodov in je prišla naenkrat v neprijetni položaj, da bi morala ugoditi dolgo zanemarjenim potrebam teh narodov: ali naj se v oči gled temu ti naredi odpovedo svojim najvitalnejšim interesom?!!

Danes stoji predvsem Italijani na tem, da dobijo začetek svoje univerze, pravniško fakulteto. Ne odrekamo jim pravice do nje, privoščamo jim jo, kakor si jo sami želimo. Ali, kakor v zasmeh se glasi, ko se sišči, da hoče vlada pač dati vsučilišče 700.000 Italijanov, za katere je že dolgo bolj preskrbljeno, pri tem se pa ne meni za upravičene zahteve 2 milijonov Slovencev in drugih Jugoslovancev. In tako lahko zaznamujemo rezultat boja za vsučilišče — ničlo. Neupoštevan je ostal glas našega celotnega naroda izza časa veličastnih taborov od današnjega dne, neupoštevano je ostalo vse hlapčevanje naše delegacije na Dunaju, neupoštevano brez števila manifestacij, tisoči in tisoči peticij, ki so romale iz zadnje naše gorske občine na Dunaj tekom par desetletij. S tem je mera preziranja in zaničevanja naših potreb in zahtev postala polna in v hunc na naše potrebnosti je dosežen. Današnji naš protest bodi zadnji opomin za našo vlado, da upošteva naše zahteve.

Slovensko dijaštvo, če tudi se vidi osamljeno v svojem boju, ne odstopi nikdar od zahtev po celotnem vsučilišču in po takojšnji otvoritvi pravniške fakultete ter smatra za svojo narodno dolžnost, da spravi našo vsučiliško vprašanje v aktualen stadij.

Glede italijanske univerze v Trstu stojimo na stališču, da, dokler nam Italijani odrekajo v Trstu pravico do vsakega svobod-

PODLISTEK.

45

KAZAKI.

Kavkaška povest. — Grof LEV N. TOLSTOJ.

Lukaška je vzel čapuro¹⁾, je obrisal, nailil vina in jo podal starcu, sedši na klop. „Na tvoje zdravje! V imenu Očeta in Sina!“ je rekel stari in s slovesnostjo sprejel vino. „Da bi dosegel, kar želiš, da bi postal korenjak, si zaslužil križec!“

Lukaška je takisto z molitvijo pil in postavil vino na mizo. Starec jo vstal, prinesel posušeno ribo, jo položil na prag, jo stolkel s palico, da bi bila mehkejša, jo položil s svojimi žuljavimi rokami na svoj edini modri krožnik in ga postavil na mizo.

„Pri meni je vse, tudi prigrizek, hvala Bogu,“ je rekel ponosno. „No, kako je z Mosevom?“ je vprašal stari.

Lukaška je povedal, kako mu je naradni vzel puško: očitno je želel zvedeti mnenje starčeve.

„Za puško se ne trgaj,“ je dejal stari. „Če puške ne daš, nagrade ne bo.“ „Oh, stric! Kaka nagrada neki je za maloletnike?“ A puška je dragocena, krimska, sedemdeset rubljev je vredna.

„E, pusti! Tako sem se tudi jaz nekoč sprl s stotnikom: konja je hotel od mene. Če mi daš konja, je dejal, pa te predložim za praporščaka. Jaz nisem dal, pa ni bilo nič iz tega.“

„A glej, stric: jaz si moram kupiti konja, a pravijo, da ga onkraj reke za manj ko petdeset rubljev ni dobiti. Mati vina še ni prodala.“

„Eh! Mi se za tako nismo žalostili!“ je rekel stari. „Ko je bil stric Jeroška v tvojih letih, je ropal že črede pri Nogajcih in jih gnal čez Terek. Takrat si dal večših imenitnega konja za mero vodke ali za budko.“

¹⁾ Moletoletniki se imenujejo kazaki, ki se niso začeli aktivne konjeniške službe.

„Zakaj so jih dajali tako po ceni?“ je vprašal Lukaška.

„Bedak, bedak, Marka!“ je zaničljivo rekel stari. „Saj ropaš vendar zato, da se postaviš. A vi, mislim, da niti videli še niste, kako se odžene konja. Zakaj molčiš?“

„Pa kaj bi govoril, stric?“ je rekel Lukaška. „Meni se zdi, da smo mi vse drugačni ljudje.“

„Bedak, bedak, Marka! Drugačni ljudje!“ je odvrnil stari, oponašajoč mladega kazaka. „Bil sem jaz drugačen kazak v tvojih letih.“

„Kakšen pa?“ je vprašal Lukaška.

Starec je zaničljivo zmajal z glavo.

„Stric Jeroška je bil prostodušen, nič ni skoparil. Zato pa me je imela rada vsa Čecnja. Ako je prišel k meni kak prijatelj, sem ga napojil z vodo, ga pohvalil in ga prenočil; a kadar sem šel jaz k njemu, sem vzel seboj darilo, peške. Tako delajo pravi ljudje, a ne tako kakor danes: ko je vsa zabava pri fantih ta, da grizejo buče in pljujejo luščine,“ je zanič-

ljivo zaključil stari in oponašal, kako grizejo buče in pljujejo luščine današnji kazaki.

„Poznam to,“ je dejal Lukaška. „Tako je.“

„Ako hočeš biti fant korenjak, tak bodi džigit, a ne kmet. Kmet konja kupi: denar položi in vzame konja.“

Pomolčala sta.

„Saj je tudi tako dolgčas, stric, v vasi ali v kordonu; in nikamor ne moreš iti razveseliti se. Ves narod je boječ. Pogled tega Nazarja. Zadnjič smo bili v aulu; pa nas je povabil Girej-kan k Nogajcem po konje; nobeden ni hotel iti; a sam vendar nisem mogel?“

„A stric, kaj? Ti misliš, da sem se posušil! Ne, nisem se posušil. Daj mi konja, pa grem precej k Nogajcem.“

„Kaj bi prazne govorila!“ je rekel Lukaška. „Ti mi povej, kako naj bom z Girej-kanom. Ima tako gladko čelo, slabo je zaupati mu.“

(Dalje.)

nege razvoja, doledaj ne more biti govora o sporazumljenju v tem vprašanju. Ako se nam v Trstu zagotavlja svoboda razvoja, ako nam dajo srednjih in strokovnih šol, potem se tudi naše stališče spremeni iz nasprotstva v idealno konkurenco. Dokler pa Italijani skušajo zatreti ves naš slovenski življenj v Trstu, tako dolgo ni govora o kakem sporazumljenju glede njihove vseučiliške zahteve v Trstu.

Naj nas torej sveti ogenj iskrenega nardušnja za našo „Almo mater“, kakor zagotovo naše boljše bodočnosti, stori složno, vstrajno in neomajno v velikem boju za naš vzvišeni smoter!

K besedi se je priglasi na to tov. jur. Lotrič, ki je ostro obsojal postopanje naše delegacije v budgetnem odseku. Resolucija, ki jo je podal dr. Korošec je pesek v oči; naši klerikalci sploh nečejo slov. univerze. Ljubša jim je katoliška univerza v Solnogradu. Oni nečejo, da bi slov. mladina, ki je v veliki večini napredna, študirala doma, ker se boji, da bi prišla med narod in bi s širanjem prosvete in izobrazbe izpodkopala tla političnega klerikalizma med ljudstvom.

Tov. jur. Lipold je pravil, da si more kakor piše „Arbeiterzeitung“ — po dovršeni razpravi v proračunskem odseku o visokem šolstvu, po razpravi, v kateri je šlo za naše najvažnejše kulturne zahteve, baron Beck veselo reči: dobro je šlo, nič se ni zgodilo! Efekt dolgega posvetovanja — ridiculus mus. Le v praznih, jalovih diplomatičnih knjižah so prekašali poslanci drug drugega. V resolucijah, ki so bile vsprejete, ni šlo za univerzo, te resolucije naj bi le omogočile delegatom lep izhod iz neprijetne zagatle. Poslanec dr. Ploj je odkrito priznal, da so resolucije instrument, s katerim more vlada delati kar hoče. Toda mistifikacija slov. javnosti je, da se pošilja v svet vesti o slovan-romanskem bloku, kakor bi bila to akcija, s katero naj se doseže bogee kaj! Res pa je, da je ta blok našim delegatom le vezal roke. Pred razpravo v odseku so se pošiljale v slovensko časopisje resolucije, namenjene, da se stavijo po dogovoru s slovenskimi in romanskimi delegati, a stavilo pa se je slednjič resolucijo, ki se je popolnoma drugače glasila. Resolucija dr. Korošca ne omenja niti najmanjšo besedico slovenske zahteve po vseučilišču, niti ne po pravniški fakulteti, ampak govori le o skrbnem in nepristranskem preiskavanju predpogojev za ustanovitev novih univerz in fakult. Vseled tega se seveda minister Marchet ni čutil nič vezanega, ni imel sploh povoda, da bi se izjavljal o slov. univerzi, dočim je minister Hartl pred leti že priznal upravičenost naših zahtev. To ni nič kak napredek, to je korak nazaj. Na to je predlagal govornik sledečo resolucijo, ki je bila jednoglasno vsprejeta:

Slovensko dijaštvo v Pragi, zbrano na protestnem zborovanju vsega praškega slovankega dijaštva dne 29. aprila 1908.

I. ostro obsodja nastop slovenske delegacije, ki si je dala od vlade vezati roke, da je zamočala slovenske, že tolikrat jasno formilirane zahteve in se dala pridobiti za prazno in nadolžno resolucijo, ki le v splošnem zahteva ustanovitev novih univerz in fakult. Energično protestira proti taktiki, ki je z ničve resolucijo v budgetnem odseku pokopala našo naravno kulturno zahtev.

II. Slovensko dijaštvo pa bo vstrajalo v boju za najvišjo kulturno zahtevu svojega naroda in pričakuje trdno, da doseže slov. delegacija vsaj pod pritiskom vseslovenske javnosti, katere vzbujati in opozarjati na vseučiliško vprašanje ne bomo prenehali, v prihodnjem proračunu to, kar danes iz lastne volje ni mogla storiti.

III. Od slovenske delegacije pa zahtevamo, da vsaj v razpravi srednjega šolstva izpolni svojo dolžnost kakor zastopnica kulturna težnja slov. naroda ter se zavzame z vso silo, da bodo obstoječi srednješolski zavodi na slov. zemlji tudi slovenski in da z vso energijo zahteva ustanovitev prepotrebnih srednješolskih in strokovnih učilišč.

Parlamentarna kriza.

Proračunski odsek avstr. poslanske zbornice.

DUNAJ 1. Odslek je nadaljeval debato o proračunu pravosodnega ministerstva. Posl. Adler je naglašal potrebo narodnega miru. Novi jezikovni zakon naj omogoči, da bo vsak državljani zaslišan in sojen v svojem jeziku.

Posl. Hofmann pl. Wellenhof se je glede jezikovnega vprašanja pridružil včeršnjim izjavam posl. Sylvestra. — Posl. Nemeš je izjavil, da stoji v narodnih vprašanjih na stališču čeških meštanskih strank. Socijalni demokraci bodo z vsemi silami delali na to, da pride do jezikovnega zakona.

Ministrski predsednik Beck je navezal na včerajšnja izvajanja justičnega ministra in izjavil, da stajne negotovosti, ki sedaj obstajajo na večjem delu oblasti na Češkem glede uporabe jezika, je zlasti radi najnovejših dogodkov absolutno neznosno in politično tem bolj nevarno, v kolikor jezikovno vprašanje steza — kakor znano — svoje učinke daleč z meje češke dežele. Najnovejši dogodki na m polju so spravili zastopnike češkega naroda v težek položaj, ker isti se pritožujejo, la poedinu sodniki kar naenkrat kršijo doseženo prakso glede uporabe jezika. Tudi zastopniki nemškega naroda so nezadovoljni s sedanjim položajem glede uporabe jezika. Radi tega je nedvomno sedanje stanje nevzdržljivo, ker ne ustvarja nikake gotovosti glede uporabe jezika. To je v škodo tudi državni upravi in pravosodstvu. Le tedaj ako namesto

sedaj tega stanja nastopi red, ki bo obsegal vse polje jezikovne uporabe državnih oblastnih, se protislovne razsodbe umaknejo enotni judikaturi in se s tem zagotovi posest narodnega prava.

Stoje na tem stališču je vlada izdelala načrt jezikovnega zakona, ki je potreben le še zadnje revizije. Vlada pa si je svesta, da težišče njene akcije ne obstaja le v ustvarjanju takega načrta, marveč da počiva tudi v tem, da privede do one konstelacije, ki omogoči sprejemanje in slednjič odobrenje načrta. Vlada za to stori vse, da pripravi zakonu pot; smatra pa neobhodno potrebnim, da se začasno t. j. do ustvarjenja prvih pravnih norm, vsi činitelji držijo status quo ante. Pred sklepanjem miru mora biti premirje.

Vlada hoče v duhu pravičnosti doseči ta cilj; vse stranke nosijo pa soodgovornost. Skupno izvršimo tudi to veliko delo.

Klofač se je izrekel nezadovoljnim z izjavo ministrskega predsednika. Prihodnja seja jutri.

Ogrska poslanska zbornica.

BUDIMPEŠTA 1. Zbornica je nadaljevala specialno debato o prvi točki Nagyjevga predloga.

Ker je predsednik več govornikom, ki so se oddaljili od predmeta, odvzel besedo, je prišlo pri narodnostnih poslancih do hrupnih protestov. Podpredsednik Rakovszky je izjavil, da izroči dotične poslance imunitetnem odseku, (Neprestani hrup pri narodnostnih poslancih) kajti tudi potrpljenje predsednika ima svoje meje.

Posl. Damianu je bila tudi odvzeta beseda, ker se je oddaljil od predmeta.

Vsled tega ukrepa predsednikovega se je unela viharna debata k poslovniku. Ko je predsednik odvzel besedo tudi naslednjemu govorniku, je nastal pri narodnostnih poslancih zopet hrup, ki je trajal več časa. — Na to se je debata nadaljevala. — Posl. Eitner je stavil dodatni predlog, ki je sličen predlogu posl. Mereya. Nato je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri.

Parlamentarni položaj v Srbiji.

Glasom vesti iz Belegrada je parlamentarni položaj v Srbiji kritičen. Mladoradikalni opozicijonci hočejo vreči Pašičev kabinet z obstrukcijo in skušajo radi tega, da se razprava o trgovinski pogodbi z Avstro-Ogrsko vrši še pred tretjim čitanjem proračuna, ki je hočejo obstruirati. Pašić pa noče ugoditi manevrom mladoradikalcev. Ako bi pa ti pričeli z obstrukcijo, tedaj razpusti Pašić skupščino.

Hrvatska.

Pejačevićev dementi.

V „Pester Lloyd“ je poslal grof T. Pejačević z ozirom na neko zagrebško vest od 18. m. m. izjavo, v kateri pravi, da ni bil odjenseni sploh več na Dunaju in da mu ni bilo ni kraj pameti, da bi zaprosil za avdienco pri cesarju. S tem odpadejo tudi vse kombinacije, ki so nastale povodom omenjene vesti.

Baronu Rauchu ne verujejo.

Javili smo že, da baronu Rauchu ni uspelo na avdienci, ki jo je nedavno imel pri skupnem finančnem ministru Burianu, da bi uveril ministra, da se akcija bosanskih Srbov izvaja po nalogu in napotkih hrvatsko-srbske koalicije. Vkljub dolgotrajni avdienci ni mogel ban podati niti enega dokaza, ki bi opravičil njegove trditve.

Sarajevska „Srbska Rječ“ je pa z ozirom na različne denunciacije na škodo bosanskih Srbov podala nastopno izjavo: Mi poznamo svojo moč in vemo, kaj je možno doseči in kaj ne. Mi smo vrgli od sebe vse otročje sanjarije in smo opustili vse želje, ki se ne morejo izpolniti ter se borimo le za uresničenje povsem realnih ciljev. Mi nočemo voditi našega ljudstva v klavnico — kakor to gotovi faktorji komaj pričakujejo. Mi vemo prav dobro, da iz lastne moči ne moremo spremeniti državno-pravnega stališča Bosne in Hercegovine in vemo, da ne pusti Avstro-Ogrska monarhija nikdar radovoljno zasidniti pokrajini iz svojih rok. In ker popolnoma poznamo svoj položaj in obseg svoje moči, se ne prepuščamo sanjarstvu, marveč gledamo stvari kakor so in skušamo doseči, kar je možno doseči: samoupravo in reprezentativno zastopstvo za našo domovino.

Ogrska.

Revizija poslovniške.

Kakor poročajo iz Budimpešte, bo razprava o I. delu revizije poslovniške baje dovršena v soboto. Spreminjevalnih predlogov bo na stotine. Narodnostni poslanci bodo za vsak predlog zahtevali poimensko glasovanje. Za soboto so pozvani v Budimpešto vsi člani narodnosti.

Drobne politične vesti.

Dr. Lueger se je v torek zvečer iz Lovrane, kjer je bival šest tednov, povrnil na Dunaj. Na kolodvoru ga je pozdravilo mestno občinsko zastopstvo. Maagoštevilno množica občinstva ga je živahno pozdravljala.

Šestnajst nemških vladarjev pri avstrijskem cesarju. Iz Monakevega poročajo, da je 16 nemških zveznih vladarjev aklenilo kolektivno obiskati cesarja Fran Josipa povodom njegove šestdesetletnice vladanja. Ta obisk bo povsem familijarnega značaja.

Trasiranje sandžakatske železnice se prične sredi aprila. Delo se prične istočasno na štirih krajih in sicer v Pripolju, v Sjenici, Novibazarju in Mitrovici. Vrhno vodstvo je poverjeno višemu inženirju orijentalnih železnic Friedrichu, kateremu bo podrejeno 20 inženirjev.

Srbske šole v Turčiji. Srbski poslanik v Carigradu je posredoval pri porti glede srbskih šol in učiteljev v prizrenski eparhiji, ki so jih dale turške oblasti za preti.

Dnevne vesti.

Cenjenemu odboru koalitranih organizacij državnih železničarjev v Trstu. Iz včerajšnjega »Lavoratore« doznavamo, da je ta odbor v svoji seji minolega ponedeljka oziroma na shod državnih železničarjev, ki se ima vršiti nocoj ob 8. uri v dvorani telovadnega društva »Eintracht« glede sedanjega gibanja za popljšanje plač, sklenil, da je povabiti na ta shod zastopnike vseh tržaških listov razun onih »Edinosti« in sicer to oziroma vodenje našega lista, **sovražno zahtevam železničarjev.**

Ta sklep je skrajno krivičen in brez vsake najmanjše podlage. Kajti ni res ter zanikamo z vso odločnostjo, da bi bil kdaj naš list nastopal sovražno proti zahtevam državnih železničarjev. Prepričani smo tudi, da je moglo priti do tega sklepa le tako, da je kdo ta cenjeni odbor prav drzno **NALAGAL.** Zato pozivljamo ta cenjeni odbor, da nam navede le en fakt, iz katerega bi bilo razvidno, da smo bili mi kedaj nasprotni zahtevam državnih železničarjev. Od lojalnosti tega cenjenega odbora, posebno pa od predsednika istemu, pa pričakujemo z vso gotovostjo, da daše našemu listu primerno zadoščenje za krivico, storjeno nam na podlagi lažljivih informacij.

Uredništvo.

Seja mestnega sveta. Ob navzočnosti 33 svetovalcev je župan Sandrinelli otvoril včerajšnjo sejo ob 7. uri zvečer. Po odobrenju zapisnika prejšnje seje je župan prečital spomenico interesentov, v kateri se zaprosi ustanovitev tržišča v revirju za mestno hišo. Spomenico se je oddalo odseku za preskrbovanje živežev.

K delegacijskemu predlogu, da se dovoli prispevek 16.000 K za uravnavo zemljiškega katastra glede okrajev Barkovlje, Čarbola, Škedenj in Optine, katero uravnavo ima izvesti c. kr. finančna oblast, — se je oglasil najprej k besedi svet. Cu zzi. Rekel je, da je občina po zakonu le primorana poskrbeti za dotično lokaliteto, druge stroške mora nositi erar. Ker vlada ravna tako po mačevski z tržaško občino, bo glasoval proti predlogu. Občina naj prispeva le toliko, v kolikor je primorana po zakonu.

Svet. Ricchetti je hranil delegacijski predlog, češ da če kdo pogreša, ne gre, da bi drug padel v iste pogreške. Pametna politika zahteva, da se ne reagira na pogreške z novimi pogreški. Gre tu za stvar, ki je velike važnosti za naše mesto. Ni treba za to gledati, da-li občina prispeva malo čez svojo dolžnost.

Svet. Zanuttig je predlagal dostavek, naj se v katastru rabijo le oficijelna imena. Na vprašanje svet. Ivana Gorjupa za kaka oficijelna imena da tu gre, je razjasnil svet. Venezian, da misli predlagatelj na oficijelna imena, ki jih je vlada prevzela kakor taka v svoj krajevni seznam.

Delegacijski predlog je bil na to sprejet z dostavkom svet. Zanuttiga.

Druga točka dnevnega reda je bil delegacijski predlog, da se mesto t. zv. „mestnega kaplana“ prečrta iz statusa mestnih uradnikov; da se pa občina zaveže plačevati mestnemu kaplanu kongruo K 2000 in v pomanjkanju naturalnega stanovanja stanarinsko doklado K 680.

Gre tu za sporno stvar. Mesto „mestnega kaplana“ izvira iz starodavnih časov. Do leta 1806 je mesto plačevalo dva kaplana, po enega za vsako obeh cerkv sv. Petra in sv. Roka, zgrajena na sedanjem Velikem trgu, prva že leta 1368 vsled privatne testamentarne odredbe, druga pa leta 1602 na stroške občine, da izpolni zaobljubo storjeno leta 1600, ko je tu razsajala kuga. Prvi kaplan je dobival od občine 56 gold. in 44 karantanov na leto, drugi pa 27 gold. in 12 karantanov. Leta 1806 sta bili obe kaplaniji združeni v eno samo z letno plačo 400 gold. Cerkvica sv. Petra je bila demolarana leta 1820 in leta 1870 je bila zrušena tudi cerkvica sv. Roka. Mesto je tedaj preneslo to kaplanijsko mesto v še sedaj obstoječo cerkev Matere Božje sv. Rožnegavenca in leta 1872 je bil dotični kaplan vpisan v status mestnih uradnikov z letno plačo gold. 700 in naturalnim stanovanjem. Sedaj je to mesto vakantno in škofijski ordinarijat je že urgiral dotično imenovanje.

Priglasil se je k besedi najprej svet. Mazzorana z vprašanjem, kake da so pravzaprav funkcije tega „mestnega“ kaplana. Poročevalci: „Darovati maše in tupaťm kaka pridiga“. — „To dela vsak duhovnik tudi brez posebne plače“. Bo glasoval proti, ker je sporno, ali je občina dolžna vzdrževati mestnega kaplana.

Svet. Zanolla je branil delegacijski predlog, češ da ne smatra umestnim spuščati se v sodni spor radi vprašanja, da-li gre tu za patronat ali ne.

Prosi, da se iz tega administrativnega vprašanja ne dela politicum, kakor da bi tu šlo za ločitev cerkve od države.

Svet. Mrach je, rekel da stvar ni vzeti tako na laho; treba začeti že pri malih stvareh. Zanika, da bi tu šlo za patronat; vsekakor pa je dolžnost občine, da daje sodno uveljaviti svojo eventualno dolžnost. Ako bo pravda zgubljena, pa bo le pravno ugotovljeno ono stanje, ki ga predlog hoče sam iz lastne volje uvesti, in nič več. Predlaga, da se predlog zavrne, v kolikor se tiče plačevanja kongruo.

Svet. Venezian se je priključil temu predlogu. — Delegacijski predlog je bil na to in merito odklonjen z vsemi proti štirimi glasovi.

Delegacijski predlog za nakup hiše Tab. št. 296. kat. obč. Zgornja Čarbola za 111.166, K plačljivih v treh obrokih, je bil sprejet brez debate. Nakupilo se je hišo radi podaljšanja ulice Pallini za montuskim tunelom. — Ravnotako brez debate je bil sprejet delegacijski predlog, da se razširi za 30 m stališče sv. Andreja med „vicolo dell' Officina“ in železniškim viaduktom.

Slednjič je bil na mesto odstopivšega upravnega svetnika plinarne, svet. Mayerja, kateremu je svet. Ricchetti izrekel priznanje na njegovem dosedanjem delovanju, izvoljen svet. Arch.

Sledila je nato tajna seja.

Odvetniški uradniki zopet spijo spanje pravičnega. Nedavno so se nekoliko vzdrnili, a kakor da bi ležalo prokletstvo nad to kasto zasebnih uradnikov, nič se ni napravilo. Prav stvarno pretresava brošurica, sestavljena od časnikaškega odseka ljubljanskega društva, obupno stanje odvetniškega uradnika, ali kaj pomega vse jadikovanje, ko pa ni edinstveni med slovenskimi uradniki, kaj še med slovenskimi in uradniki drugih narodnostij.

Ako je ljubljansko društvo toliko vstrajno in delavno, da predloži kolegom na Štajerskem in Primorskem resolucijo, katero treba samo podpisati in prošnji ustreči, je vendar že naloga vljudnosti, da priskočijo v tako važnem trenutku ne samo njim, ampak tudi sebi v pomoč. Edini njihov cilj za sedaj je, da bi bili vsprejeti v zakonsko obrambo, kar jim gotovo ne more nihče zameriti, najmanj pa še gg. šefi. Lahko bi se naprosilo sedaj gg. državne poslance, da delujejo po svojih močeh na to, da bo vsprejet v zakon tudi stan odvetniških uradnikov. Ustrezita vsaj želji ljubljanskih tovarišev in storite svoje.

Odbor Matice Slovenske bo imel svojo 158. sejo dne 3. aprila ob 5. uri popoldne v društveni pisarni v Ljubljani. Dnevni red: naznanila predsedništva, potrditev zapisnika o zadnji odborovi seji, tisk publikacij za leto 1908, tajnikovo poročilo, slučajnosti.

C. kr. avstrijske državne železnice. Glasom objave v „Wiener Zeitung“ se razpisujejo za izvedenje lokalne železnice Agornitz-Klaus potrebne naprave, dela in dobave, pri čemer se misli na oddajo proti nagradi pavšalne skupne svote.

Dotične ponudbe se vsprejemajo najkasneje do 28. aprila 1908 12 ure popoldne od c. kr. železniškega gradbenega ravnatelja na Dunaju, VI. Gumpendorferstrasse 10 kakor pooblaščenca „Steyrtalbahngesellschaft“ koncesionarske lokalne železnice Agornitz-Klaus.

Pogoje in druge pripomočke se more vpogledati na prej označenem ravnateljstvu.

Sirimo naobrazbo! V izdajanj minole nedelje smo bili priobčili daljšo notico na adresu naše mladine, ki smo jo pozivali, naj se sama izobrazuje in naj ob enem širi naobrazbo dalje med vrste naroda. Povdarjali smo, da je praktično življenje šola nad vsemi šolami. V tej šoli naj se mladina uaejševno poučuje in se spopolnjuje, da nam da iz sebe potrebno narodno inteligencijo.

Boj nevednosti! To bodi naše geslo! Narodu, (pa naj je še tako mal in siromašen) se v današnjih dneh ne treba bati pogube, ako se je povprečna naobrazba v njem povzdignila do gotove stopinje. To imejmo pred očmi, ne obupujmo in delajmo za širjenje omike med narodom! To drobno delo je — poleg gospodarskega — med najvažnejšimi nalogami sedanje dobe v Slovencih. Za važnost tega dela moremo danes citirati moža, umstvenega velikana, genija, pred katerim se ravno zadnje dni klanja v spoštovanju ves civilizovani svet kakor najidejahnim pravcoljubom, braniteljem vseh zatiranih narodov in braniteljem za svobodo vseh — za najvišja idejala človečanstva.

Veliki norveški pesnik in veleum Björnsterne Björnson je, ki priobčuje v „Agramer Tagblatu“ pismo, v katerem nujno nasvetuje Hrvatim, in izlasti mladini, naj skrbje z mejsebojnimi poukom, da se bo znanje pisanja in čitanja čim bolj širilo med narodom. Tudi med Norvežani — pravi — je bilo nekdanj tako — da so mlajši učili stareje.

Poznal je može, ki so se šele v poznejši dobi pričeli čitanju in pisanju, a so vendar postali celo izborni poslanci.

Mladina naj — svetuje Björnson — zbira okolo sebe neke odrasle in naj jih poučuje. S tem bodo obojni — mladina in odrasli — vršili dobro delo ne le za se, ampak tudi za druge. Posebno pa naj se pritegnejo k takemu medsebojnemu pouku tudi ženske! Citiramo doslovno: „Ali so že matere, ali pa postanejo. Dobro je za otroke, ako imajo matere, ki so se vdeleževale na patrijotičnem snovanju“.

Ne mi torej, ampak veliki Björnsterne Björnson, te kliče danes, kliče nam vsem: združite se na delu za širjenje omike med narodom!

Neverjetno! „Lavoratore“ proti interesom delavcev! V jako konfuzeznem dopisu iz Pule, v katerem se „Lavoratore“ trudi z dokazom, da 1584 socialističnih gl. v, oddanih na volitvah v bolniško blagajno, velja mnogo več, nego nad 4000 oddanih za listo „N. D. O.“, obeta, da bo znal dokazati, da uprava mornarice trosi ogromne svote v arsenalu v Puli, ne da bi imela od tega kake koristi (... dalle quali risultera chiaramente, come l'amministrazione della marina spende nell'arsenale di Pola capitali vistosi senza trarne neanche il benché minimo profitto). Da se bolje umeje vsa gorostasnost tega očitanja, naperjenega proti gmošnim interesom delavcev, bodi povedano, da „Lavoratore“ omenja, koliko delavcev je bilo poprej vaprjetih v ta arsenal po uplivi tega ali enega vodje delavnic. To se da umeti le tako, da se očita upravi mornarice, da daja premnogim delavcem kruha!

Tu se pojavlja naravnost neverjetna strankarska strast, ki ne privoščja kruha delavcu, ako ni njihovega mišljenja. Kje je pravičnost, kje je usmiljenje, kje tisto toli hvaljeno socijalistično svobodoljublje.

Iz občinstva. Ako je kak obrtnik ali trgovec tako drzen, da je razobesil nad svojim lokalom slovenski nadpis, takoj je tržaška mularija na nogah, da istega ali strga s stene ali pa ga pomaže, kakor se je to zgodilo s slovenskim napisom g. Gorenjca. Prav radovedni smo sedaj, če stori tako tudi z nadpisom v ulici Nuova, kjer je poleg blažene nemščine še tudi — hebrejski nadpis. Če tudi je tukaj samo privatna kuhinja, vendar se je staval nadpis, ki ga pa le malokateri umeje. To je seveda popolnoma logično po nazorih g. Brochija, ki hoče poznati vsak jezik, samo slovenskega ne. Le tako naprej!

Potres. Tukajšnji pomorski observatorij je zabeležil danes zjutraj bližnji potres. Trešenje je pričelo ob 10 uri 11 min. 37 sek., maksimum tresenja ob 10 uri 12 min. 58 sek., zvršitev ob 11 uri 10 min. 33 sek.

Poroke, smrti in umrljivosti. Od 22. do 28. marca t. l. so se v tržaški mestni občini poročili 3 pari. Rodilo se je 165 otrok, in sicer 72 moških in 93 ženskih; od teh 31 nezakonskih. Umrlje je 108 oseb, in to 61 moških in 47 žensk; od teh 22 izpod enega leta.

Loterijske številke izžrebane dne 1. aprila 1908:

Lvov 18 49 29 9 36
Praga 1 90 68 9 14.

Tržaška mala kronika.

Poskušeni samomor narednika lovcev. Včeraj zjutraj kmalu po 5 in pol uri zaprosilo se je zdravniško postajo za pomoč naredniku lovcev Karlu Pavlistu, staremu 32 let, ki si je bil v svoji sobi v ročolski vojašnici sprožil iz revolverja kroglo v srce in se je nahajal v težkem stanju. Prihital je na pomoč dr. Arveni. Pavlistu so položili v ambulančni voz. Zdravnik je konstatiral, da je bila krogla prodrla v prsi in izstopila iz brbta, ne da bi bila pa ranila kakega vitalnega organa. Kljub temu je rana jako težka. Po ukazu zdravnika so ranjenca prenesli v vojaško bolnišnico, kjer so ga popopoladno operirali. Vzrok temu obupnemu činu ni znan.

Tatvina na morju, aretiranje na kopnem. Vlede zahteva parnika „Eugenia“ A. s. je bila včeraj zjutraj aretirana kuharica Roza Vidolin, stara 38, iz Beljaka, ograka podanica.

V zadnjih dneh minolega meseca se je „Eugenia“ nahajala na širokem morju. Potnica III razreda, Kamila Chairen, je izgubila mošnjico z 9 dolarji. Iskala je in izvedela, da je druga potnica, Barbara Jersoval, našla nje mošnjček in ga izročila Vidolinovi, ker se jej je ta izdala za lastnico. To dnevši se je Chairenova podala v spalnico Vidolinovo, da bi jej ta povrnila njeno last. Te poslednje ni našla, pač pa ob neki postelji mošnjček, v katerem je bila — praznosta. Ogradila je stvar kapitanu, ki je kakor povedano, dal aretirati Vidolinovo.

Soproga, ki je dezertirala. Konrad Lulek, mehanik, stanujoči v ulici Lloyd 14, je včeraj naznanil policiji, da mu je ušla soproga Marija, stara 29 let (brunetka, vitka). Boji se, da je odpotovala v Aleksandrijo na lov po sreči.

Ladija v nevarnosti. Dolgo iskanje po zalivu. Včeraj popoldne, ko je hipoma zapihala burja z precejšnjo silo, so telefonirali iz Milj na tukajšnjo pomorsko vlado, da je bil nek bragoc (mala jadrnica) v veliki nevarnosti sredi miljskega zatoka. Poročnik Frausin je odplul z rešilnim parnikom „Audax“, na krov katerega je vzel nekoliko pilotov. Z polnim parom je plul parnik v pomoč pogubljajočemu se bragocu. Ali celi dve uri je križal na dolgo in široko po cellem zatoku, ne da bi zagledali ladije. Po brezuspešnem iskanju se je „Audax“ povrnil v pristan. Tu je izvedel poročnik Frausin, da je bil zares bragoc v nevarnosti, in sicer „Filidea“, vpisan v piranski luki. Močan piš mu je bil strl rajno (jadrno prečnico). Na nevarnostne signale je bil priplul parnik podjetja Faccanoni, ki je bragoc nase otvezel, vleklo skoraj do Pirana in tako spravil havvarirano ladijo na varno.

Zopet izseljenci iz Severne Amerike. Predsinočnjem je sem priplul parnik A. s. „Eugenia“ z nad 700 izseljencev, ki se vračajo iz Amerike.

Ranjeni duhovnik, ki je bil predvčerajšnjem — kakor smo včeraj obširno poročali — zaboden pred oltarjem od nekega norca se po srečno izvršeni operaciji počuti bolje. Ako ne nastopijo komplikacije, kakor to upajo zdravniki, zapusti bolnišnico že po preteku osmih dni popolnoma ozdravljen.

Krvav pretep. Sinoči ob 7. uri je nastal na kolodvorskem trgu pretep radi sta rega sovraštva med stricem in nečakom. Oba sta se ranila z nožem. Nečak, Karl Rumetz, težak, je bil težko ranjen prenešen v bolnišnico. Strica, Jurja Stor, ki je bil le lahko ranjen, so aretirali.

Razgrajati. Predvčerajšnjem je policija aretirala 17 „pevcev“.

Koledar in vreme. — Danes: Sv. Frančišek P. spoz. — Jutri: Rihard škof. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 13 Cels. — Vreme včeraj: oblačno, dež.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno s padavinami. Hladni vetrovi. Temperatura mila. V začetku slabo vreme, potem počasno boljšanje.

Naše gledališče.

V nedeljo 5. aprila

častni oziroma benefični večer gospoda Marka Veble

„Enajsta zapoved“.

Češka burka v 3 dejanjih.

Društvene vesti.

Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu javlja svojo preselitev v nove društvene prostore v Leonhardst. 4, II.

Gospodarstvo.

Prodaja posestev Schaumburg Lippe. Nemški knez Schaumburg-Lippe je prodal svoja posestva v virovitiškem in slatinskem okraju nekemu francosko-belgijskemu konsorcijsu za 44 milijonov kron. Društvo bo najprej posekalo ogromne gozdove tega posestva, potem pa zemljišče parceliral in razprodalo.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu sučca 1908 je: 186 strank vložilo 70.926,85 K 167 strank vzdignilo 51.350,99 „ 6 strankam izplačalo se je hipot. posojil 8.100.— „ Stanje hranilnih vlog 1.688.049,72 „ stanje hipotetičnih posojil 1.275.151,83 „ Denarni promet 176.278,27 „ Ravnateljstvo mestne hranilnice v Kamniku, dne 1. aprila 1908.

Vesti iz Goriške.

— Družbi sv. Cirila in Metodija v Ljubljani je poslal g. Andrej Tomszič nadučitelj v Lokavcu 25 K 25 st., nabranih v veseli družbi Ajdovcev, Šurcev in Lokavčanov dne 25. marca t. l. v hotelu Sapla pod stolarnatjem g. Dietrom. H ala!

Veseličico s plesom priredi dne 3. maja, novo ustanovljena ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija s sodelovanjem „Bralnega pev. društva“ v B-jah pri Ribemberku.

Program naznanimo pravočasno. Prosim sosedna društva, da puste ta dan nam, ter prihite, da:

Mal položi dar Domu na altar.

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

- navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. -

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13

ter vogal ulice sv. Katarina.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Cermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

F. Pertot urar

Trst, ulica Poste Nuove 9

Čepne ure najboljših tovar.

Najnovije stenske ure. Izbor ur za birno darila. Popravila po zelo nizkih cenah.

Direktni dovoz štajerskih kokoši in jajc. Specijaliteta: **Graške Poulards.** Cene dogovorne. — Postrežba na dom. **Ulica Campanile št. 15.**

Ako hočete, da Vam lasje zrastejo in postanejo lepi,

Ako hočete, da Vam ne bodo lasje izpadali,

Ako hočete, odpraviti z glave luskin, rabite edino le z n a m e n i t o

Chinina

Salus

Na prodaj v parfimerijah, mirodnicah in brivnicah v buteljkah po **K 1-20 in K 1-80.**

Paziti je na ponarejanja.

Neštevilno spričeval dokazuje izbornost in vspeh.

TOVARNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Trst — ulica della Zesa št. 46.

Zaloge:

Piazza Rosario št. 1.

Ulica Lazzaretto vecchio št. 36.

Trajna zaloga pohištva:

ulica della Sanità št. 14.

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio št. 36.

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 16-58. (Za informacije vprašati 6-70).

Želez. kina-vino Serravallo

za bolehe otroke in rekonvalescente.

Provozroča voljo do jedi utrjuje želodce in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslavnejših zdravnikov v vseh slučajih, kadar je treba se po bolezni ojačiti.

Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 5000 zdravniškimi spričevali.

Izborni okus. Izborni okus.

J. SERRAVALLO - TRST

SLOVENCIM NE ZAMUDITE OBISKATI

Pariško prodajalnico obuvala :: :: ::
(Calzoleria Parigina)

Trst ul. S. Antonio št. 4 (hiša Terni)

kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gopé in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste.

Sadarsko društvo za tol. politični okraj v Tolminu imelo je v nedeljo po večernicah v občinski dvorani sadarski shod. Shoda se je vdeležilo več kmetovalcev iz Tolmina in okolice. Društveni predsednik A. Vrtovec je obrazložil navzočim korist nove železnice za kmetovalce. Zemljišča in poslopja so vsled železnice na cenah poskočila. Vsi kmetijski pridelki se lažje in dražje prodajajo. Zato treba skrbeti, da čimbolj pomnožimo kmet. pridelke in žnjimi tudi dohodke. Treba je v čim večem številu saditi sadna drevesa, ker se sadje lahko in drago prodaja.

Po tem uvodu je predavatelj pojasnil in praktično pokazal, kako sadna drevesa saditi obrezovati in oskrbovati.

Po predavanju smo se podali skupno v društveno drevnico, kjer se je vršila razdelitev dreves. Vsaki člen, ki je letnino plačal 1 K, je dobil 5 lepih, zlatih jabolenih dreves. Čepičev se je letos izredno mnogo razdelilo. Tako je prav! Zlatna drevesa pridno saditi, manje vredna pa precejati!

Vesti iz Istre.

Radi novega volilnega reda za občino puljsko se italijanska kamora v Puli silno srdi. Ali ne srdi se pošteno pravi Italijani, ampak le tisti fanatični italijanci, pripadniki takozvane „liberalne“ stranke, in pa tisti naši odpadniki, ki so pogazili svoj rod, svoje ime in svoje poštenje.

Jeze se, ker umejo, da je moč kamore propala in da jej ni več pomoči. Srde se, ker pride sedaj tudi sedmorica naših v občinski zastop, ki bodo mogli videti, kako in kaj se tam dela. Vedo, da ne bodo mogli več kar tako na lahko roko zadolževati občino na milijone, da ne bodo več mogli metati na stotine tisočev v brezspesna podjetja ter da pridejo stari grehi na dan. Vse bi mogli preboleti, le tega ne morejo, da bi naš narod prišel do kakih pravic.

Dobro vsklika „Omnibus“: „Ali kje smo še, gospoda Latini!! Naš narod je čvrst in ni se pokazal vseh svojih sil. Počakajte le malo, pa boste videli še mnogo tega!“

Tempi passati — za vas, signori teroristi!

V Puli se snuje društvo „Omladina“. Pripravljalni odbor pozivlja druga narodna društva, naj pošljejo svoje zastopnike v sejo, ki se bo vršila danes in v kateri bodo razpravljali o odnošaju novega društva „Omladine“ do družin narodnih društev.

Razne vesti.

Nakup solitrovih naslag v Čilu. Neki ameriški konsorcij je nakupil velike solitrove naslage v Čilu za 12 in pol milijonov dolarjev.

Mednarodni brzojavni kongres. Meseca aprila se sestane v Lizboni mednarodni brzojavni kongres, na katerem bo zastopana tudi avstroogrška monarhija. Na kongresu se ne bodo razpravljale točke, ki bi bile važne za našo monarhijo.

Produkcija zlata zemlji. Produkcija zlata je v minoletem letu povsod znatno nadovala. Izjemo dela le Afrika; tamkaj so izkopali lani več zlata nego v prejšnjih letih, in sicer 7.536.835 unc. Največ zlata je v južni Afriki Združene države so producirale 4.335.138 unc. (230.150 manje nego leta 1906), Zpadna Avstralija 1.607.553 (96.989 manje), Nova Zelandija 477.303 (55.619 manje) in Queensland 430.902 (62.218 manje) unc. V Kanadi, Rusiji in Vzhodni Indiji je tudi produkcija nazadovala.

Smrtne postelje na vislice. V Washingtonu je bil obsojen Italijan Paolucci v smrt na vislice, ker je, v hipni blaznosti ubil mlado Američanko, ki ga je zapustila, potem ko mu je vse premoženje porabila. Paolucci, ki je bil smrtno zaljubljen v ubito Američanko, je obolel med obravnavo vsled obupa. Bolezen se je silno hitro razvila v jetiko, ki je reveža dovela do obupnega stanja.

Vssko je videl, da ni zanj več rešitve in da bo umrl v najkrajšem času. Vendar ameriško sodišče zahteva, da se obsojenec na smrt konča tudi, če je še tako bolan. Dasi ni mogel hoditi, dasi je bil videti kot senca, vendar je vse bilo zastoj, pravica je zahtevala svoje. Ta človek se ne sme izogniti nasilni smrti, dasi bi morda sam umrl v petih ali šestih dneh. Italijansko poslanstvo v Washingtonu se je zavzelo, da odgodi izvršenje obsodbe za nekoliko dni in da bi obsojenec umrl naravne smrti — a vse je bilo brez uspeha. Obsojenec je moral na vešala.

Dunaj leta 1792. V tem letu dobivalo se je na Dunaju, v kljub temu da je bilo vojno leto in da je grozila francoska revolucija, štiri jajca za 3 krajcarje, pitane gose za 1 gold 13 kr., pitano gosko za 30 krajcarjev, staro kokoš za 18 kr., goloba za 8 kr., funt surove slanice za 18 kr., 100 rakov za 8 kr. itd.

Casnikarski koš. Urednik „Chamber Journala“ je pripovedoval, kako je tekom 16 mesecev prejel 3225 različnih člankov, in sicer 2066 v prozi in 1160 v verzih. Med spisi, ki jih je ta urednik prejel, je bilo zelo mnogo novel in romanov, ali od vsega tega je prišlo v list le kakih 300, skoraj 14 odstotkov. Vse drugo je romalo v — koš.

MALI OGLASI.

Sobo išče se v najem, ne predaleč od Narodnega Doma. Eventuelno s hrano. Ponudbe na upravo Edinosti.

Bogata izbira oblek za moške in dečke od gl. 5 — naprej „Al buon mercato“, ulica Carducci ex Torrente 31. Prodaja se tudi na obroke. 1349

Šivilja Slovenka se priporoča slovenskim gospod v mestu in na deželi, uči tudi v šivanju in tehničnem rezanju, cene nizke po dogovoru. Via S. Nicolò št. 18, III. desno. Svigelj. 471

Kdor potrebuje trinega cepilec, naj se obrne na Inzeratni oddelek Edinosti pod št. 469.

„OLLA“

priznan kakor najboljša in neprekočljiva vrsta vseh gumijevih higijeničnih produktov in ribjih ušesnic

DVELETNA GARANCIJA

M. Gál — Trst, Corso 4.

Posiljate po gl. 2, 3, 4, 5.

Delalnica pasov, klinih pasov, elastičnih nogavic, obvez, ravnodržajev, bergetij in bišot, trigatorij od gl. 1-20 naprej.

Toplomeri za vročico K 2, nav. K — 50.

Širite „EDINOST“

MICHELE ZEPPAR

Trst, ulica S. Giovanni št. 6-12. Trst.

Skladišče majoličnih peči

slavnoznanе tovarne Carl Mayer sinovi v Blanskem (ustanov. leta 1848).

Moderne risbe v raznovrstnih barvah. Cene dogovorne.

Lastna Tovarna štedilnih peči,

obdelanih z majoliko.

Izvršuje se tudi naročila za dela vsake velikosti.

BOGATA ZALOGA

plošč za pokrivanje zidov in štedilnih peči.

Velika izbira manufakturnega blaga za moške in ženske obleke in razne druge potrebščine

Proti plačilu na obroke brez povišanja cen.

ulica Madonnina št. 11

M. B. KATZ, TRST

Prvi valjčni mlin Josefa Krausa sinovi

Delniška družba v Osjeku.

Glavno zastopstvo

za Trst, okolico, Istro, Goriško in Dalmacijo

Friderik Schwarz, Trst

ulica Valdirivo št. 3

TELEFON 945

Irgovina z manufakturnim blagom

ANTON SANZIN pok. Frana - Trst, Barriera vecchia št. 11

Veliki dohod zefirja, perkala, satena, batista in perila

MODERCI, ČIPKE, RIGAM in DROBNARINE.

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN

MIZARSKE ZADRUGE

v GORICI-SOLKAN

TRST VIA DEI RETTORII (ROSARIO)

PALACAMARENZI

PODRUŽNICE: SPLJET, REKA

TELEFON 11631

Intelligenten, 25 leten gospod se želi seznaniti z gospodično primerne starosti in prijetne vnanosti. Pisma s sliko se pošlje do 10. aprila pod „Slavko 25“, poste restante, Trst, glavna pošta. Slike se vrnejo, tajnost zadržana. 470

Proda se lep in močan pes, dober čuvaj pri posestvih ali hiši. Pojasnila daje Inzeratni oddelek „Edinosti“. 478

Prodajo se na tedenske ali mesečne obroke obleke in površnike za moške. Ulica Caserma 12, I. nad.

Ugodna prilika!

Kmetija z novo hišo

v Gorenjah pri Divači se pod zelo ugodnimi pogoji prodaja.

Za letoviščarje!

Odda se v najem nova hiša z šestimi sobami in kuhinjo v Rodiku, 10 minut od železniške postaje.

Proda se veliko množino izbornega istrskega vina, za katerega pristnost se jamči, po najnižjih cenah. — Le na debelo.

IVAN ČEH, Roč, Istra.

Josip Gregorič naznanja tem potom slav obdinstva, da je prešel svojo prodajalnico iz ulice Barriera št. 4 v ulico Olmo št. 1. Pri tej priliki priporoča tudi svojo podružnico v ulici Giulia št. 7. V nadi, da ga bodo slavno obdinstvo počaščalo se v naprej toplo zahvaljuje. 74

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ulica Vincenzo Bellini št. 1

vsakovrstne verižice po pravih tovarniških cenah.

SLIKAR - DEKORATER

Ginseppe de Franceschi

Trst, ul. Ugo Foscolo št. 9

izvršuje vsakojako slikanje sob v različnem modernem skladu

Tapeciranje s papirjem.

DELO DOVRŠENO. GENE ZMERNE.

TVRDKA

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke

TRST, ul. Caserma 12, I. nadst.

prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo i t. d.

Najdogovornejše cene.

Prodajalnica jestvin

Peter Peternei, Trst

ulica Giulia 76.

Prodaja: kavo, riž, testenine, sladkor, moko, maslo, mlo, olja, sveže in suhe sadje, kostanj, otrebi, sočivje itd.

Poslne pošiljke na deželo od 5 kg naprej.

Otrebi, moka, oves na drobno in debelo po kanta renčnih cenah.

Vsaki dan sveže blago.

ANTON SKERL

mehanič, zapriseženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napoljava in zaloga električnih zvončkov, lasti in prodaja gramofonov, zvončkov, in fonografov. Zaloga priprav za tečti piv.

Lastna delavnica za popraviljanje šir. strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.

TELEFON št. 1734.

Agencija za najeme ::

:: kupovanje in prodajo

hiš dvorcev in zemljišč

via Arsenale 2-4 (Piazza Verdi)

Telefon 14-73

Prodajalnica rokovic in kravat

A. Hubmann

Trst — CORSO št. 19 — Trst

Ustanovljena 1865.

Rokovice glave I. vrste, 2 gumba od gl. 1 naprej.

Rokovice glave visoke od gl. 2 naprej.

Rokovice Dante, ki se dajo prati, 3 gumbi, gl. 1-30.

Rokovice z imita-kože, 3 in več gumbov.

Rokovice glave z dvojnimi šivom za dame in dečke.

Rokovice glave z dvojnimi šivom za gospode in dečke.

Rokovice od volne na izbero.

Rokovice za kočijaže bolgar z dvojnimi šivom gl.

Velika izbira kravat zadnje novosti.

zdelovanje in popraviljanje rokovic v 24. urah

Prah za goste tvrdke KIELHAUSER v Gradcu.

grška Ciprija po 10 nov. zavitek; mlo COCOS.